

JUDIKATÚRA CAS VO VECIACH FUTBALU (okrem čl. 17 RSTP)

Výňatok z prednášky zo dňa 18.09.2010 na tretej konferencii

CAS a Švajčiarskej advokátskej komory v Lausanne

Dr. Jean-Philippe Dubey, právny poradca CAS

Stanovy FIFA uznávajú právomoc CAS prejednávať odvolania voči rozhodnutiam FIFA od 01.01.2004. Odvtedy CAS riešil viac ako tisíc prípadov rozhodnutí futbalových orgánov, či už FIFA (najmä), UEFA alebo národných zväzov.

Len od marca 2008 do septembra 2010 bolo na CAS podaných viac než 400 návrhov. Okrem stále prebiehajúcich sporov, späť vzatých návrhov a zmierov, CAS vydal v týchto prípadoch približne 130 rozhodnutí.

Obsahom tohto príspevku nie je predstavenie všetkých prípadov (rozhodnutí), ale len niekoľkých z nich, a to najmä týkajúcich sa statusu hráčov, tréningovej kompenzácie a oprávneného dôvodu na porušenie alebo jednostranné vypovedanie pracovnej zmluvy.

I. STATUS HRÁČA

Vo všeobecnom význame slova status hráča, determinuje jeho/jej možnosť zúčastňovať sa v organizovanej súťaži, resp. jeho/jej spôsobilosť.¹ Otázok vzťahujúcich sa na status hráča je preto niekoľko. Medzi nimi sa status hráča, buď ako amatéra alebo profesionála, opakuje najčastejšie (1.); táto otázka je obzvlášť zaujímavá vo vzťahu k ochrane maloletých (2.). Tiež je potrebné v tomto kontexte posúdiť disciplinárne sankcie vyúsťujúce do straty spôsobilosti hráča zúčastňovať sa v súťaži (3.)

A. Amatér alebo profesionál?

Článok 2 RSTP (edícia 2010) ods. 1 ustanovuje princíp (1.1) a ods. 2 kritériá. **V tomto kontexte je potrebné vyriešiť aj osud predpisov národných zväzov, ktoré nie sú v súlade s týmito ustanoveniami (1.3)**

1. Vo všeobecnosti

V zmysle čl. 2 ods. 1 RSTP sú hráči, ktorí sa zúčastňujú na organizovanom futbale buď amatéri alebo profesionáli. Senáty CAS opakovane uviedli, že toto jednoznačné ustanovenie **nedáva priestor na tretí, hybridný status**, ktorý by sa mohol vzťahovať na hráčov, ktorí napríklad absolvujú výchovu určenú na praktizovanie futbalu, ale sú zároveň študentmi, aj keď by sa takíto hráči bežne (t.z. v profesijnom žargóne) nenazývali amatérmi alebo ne-amatérmi.²

2. Podmienky

¹Dubey J.-P., Nationalité sportive, une notion autonome?, in Oswald D. (ed.), La nationalité dans le sport, Enjeux et problèmes, Actes du Congrès des 10 et 11 novembre 2005, Neuchâtel 2006, p. 31 s.

² CAS 2006/A/1177 z 28. mája 2007, para. 7.4.3; CAS 2009/A/1781 z 12. októbra 2009, para. 8.13; CAS 2008/A/1739, z 30. marca 2010, para. 92.

Čl. 2 ods. 2 RSTP ustanovuje kritériá, na základe ktorých je hráč považovaný za profesionála: „profesionál je hráč, ktorý má so svojim klubom uzatvorenú písomnú zmluvu a ktorý je za hranie futbalu platený viac, než sú jeho reálne vynaložené náklady“. To znamená, že na stanovenie profesionálneho statusu sú dve kritériá: 1) hráč musí mať písomnú zmluvu, a 2) hráč musí zarábať viac, než sú jeho reálne vynaložené náklady na hranie futbalu. Ako už uviedli viaceré senáty CAS, tieto kritériá sú kumulatívne.³

3. Nezosúladené národné predpisy

Pri definovaní statusu hráčov nie je na nesúlad v národných predpisoch priestor. Ako je uvedené v rozhodnutí CAS 2009/A/1895 zo 6. mája 2010, profesionálny status hráča je exkluzívne definovaný v RSTP bez akejkoľvek referencie na národné predpisy. **Táto nadradenosť sa neuplatňuje len pri medzinárodných transferoch** podľa čl. 1 ods. 1 RSTP, kde je uvedené: „Tento predpis upravuje globálne a záväzné pravidlá o statuse hráčov, oprávnenosti hráčov zúčastňovať sa na organizovanom futbale a transfery hráčov medzi klubmi dvoch rôznych národných zväzov“, **ale aj na národnej úrovni**, pretože čl. 1 ods. 3 písm. a) RSTP ustanovuje, že čl. 2 RSTP je záväzný aj na národnej úrovni a musí byť bezo zmeny zapracovaný do národných predpisov.⁴ **Keďže členovia FIFA sú povinní „vždy sa plne podriaďiť stanovám, predpisom, nariadeniam a rozhodnutiam orgánov FIFA“ (čl. 13 stanov FIFA), sú ustanovenia RSTP nadradené nad nezosúladené predpisy národných zväzov.**

V prípade, že ide o konflikt s národným právnym poriadkom, je potrebné rozlišovať národné a medzinárodné transfery. V rozhodnutí CAS 2009/A/1781 z 12. októbra 2009 samosudca zdôraznil, že národný právny poriadok Brazílie (tzv. Pelého zákon) bez pochyb upravoval vnútroštátne transfery v rámci Brazílie, ale v prípade sporu s medzinárodným prvkom⁵ nie je možné aplikovať národný právny poriadok a interné predpisy, ale len RSTP. Navyše, v prípade nekonzistencie medzi brazílskym ustanovením a ustanovením FIFA, ustanovenie FIFA prevažuje.

B. Status maloletých hráčov

Status hráča hral úlohu aj v kontexte s ochranou maloletých hráčov podľa čl. 19 RSTP.

V prípade CAS 2008/A/1485 zo 6. marca 2009 išlo o spor medzi dánskym klubom a FIFA ohľadom maloletých hráčov, ktorí prestupovali na základe „dohody o spolupráci“ uzatvorenej s nigérijským klubom⁶

³ CAS 2008/A/1739 z 30. marca 2010, para. 104; TAS 2009/A/1895 zo 6. mája 2010, para. 29; CAS 2010/A/2069 zo 16. augusta 2010, para. 106.

⁴ Podľa komentára FIFA k RSTP: „národné zväzy sú zodpovedné za reguláciu transferov na národnej úrovni, t.z. medzi klubmi patriacimi do toho istého zväzu“, ale „autonómia zväzov je limitovaná základnými princípmi RSTP, ktoré musia byť za každých okolností dodržané, a to najmä tie, ktoré musia byť bezo zmeny prevzaté do predpisov národných zväzov“.

⁵V tomto prípade išlo o prestup brazílskeho hráča z brazílskeho do českého klubu

⁶Podľa tejto „dohody o spolupráci“ mal dánsky klub opčné právo kupovať najväčšie talenty nigérijskeho klubu, vrátane hráčov mladších ako 18 rokov, ktorý boli začlenení do akadémie dánskeho klubu. Dánsky futbalový zväz registroval takýchto hráčov ako amatérov, čo hráčom umožňuje mať maximálny ročný príjem 3.219,- EUR bez straty amatérskeho statusu. Hráčom bolo udelené krátkodobé študentské povolenie na pobyt dánskym imigračným úradom. Toto povolenie

kde senát CAS posudzoval osobnú pôsobnosť čl. 19 RSTP. Dánsky klub bol toho názoru, že tieto ustanovenia sa týkajú výhradne profesionálnych hráčov. Tento názor bol podporený formuláciou čl. 19 ods. 2 písm. b (ii) RSTP, ktorá odkazovala na situáciu, v ktorej hráč „skončí hrať futbal profesionálne“.

Senát tento názor nezdial a mal za to, že doslovný výklad neindikoval, že by sa toto ustanovenie vzťahovalo len na profesionálnych hráčov. Názov kapitoly V RSTP, v ktorej je obsiahnutý čl. 19 RSTP, odkazoval na „medzinárodné transfery maloletých“. Pojem „transfer“ bol spojený s pojmom „registrácia“, ktorý sa vzťahuje aj na amatérskych aj na profesionálnych hráčov (čl. 5 ods. 1 RSTP). Navyše, článok 19 RSTP má názov „Ochrana maloletých“ a ods. 1 odkazuje na „hráčov“ bez špecifikácie ich statusu. Z toho dôvodu bolo senátu zrejmé, že toto ustanovenie bolo vypracované so zámerom aplikácie na maloletých všeobecne, bez ohľadu na to či ide o amatérov alebo profesionálov podľa RSTP. Akýkoľvek iný výklad by bol v rozpore so zrejmým zámerom a duchom predpisu, ktorým je ochrana všetkých maloletých, vrátane amatérov, pred rizikom zneužívania a zlého zaobchádzania.

S ohľadom na nález, že čl. 19 RSTP sa vzťahuje rovnocenne na amatérskych a profesionálnych maloletých hráčov, bol senát rovnako toho názoru, že nie je potrebné determinovať či boli hráči registrovaní v národnom zväze ako amatéri alebo profesionáli. Na záver senát poznamenal, že status „profesionála“ a „amatéra“ tak, ako je definovaný v RSTP, nesmie byť zamieňaný za akýkoľvek iný status, ktorý nie je špecifický pre RSTP alebo pre činnosť hrania futbalu, ako napríklad status „zamestnanca“ alebo „študenta“.

II. RÔZNE KOMPENZÁCIE

Z pochopiteľných dôvodov sa nebudeme zaoberať kompenzáciou za jednostranné ukončenie trvania pracovnej zmluvy a z toho dôvodu bol čl. 17 RSTP zámerne vynechaný z tohto článku. Budeme zaoberať len kompenzáciou za výchovu (1.) a solidárnym príspevkom (2.)

A. Kompenzácia za výchovu

Senáty CAS sa často venovali otázkam kompenzácie za výchovu (tréning). Po predstavení princípu (1.1) a niekoľkých poznámkach špecifických pre čl. 6 prílohy 4 RSTP (1.2) sa budeme zaoberať otázkami ako sú obdobie výchovy (1.3), kalkulácii kompenzácie (1.4), vzdaniu sa kompenzácie a dlžníkovi kompenzácie (1.5)

1. Princíp

RSTP ustanovuje, že výchova hráča sa uskutočňuje medzi 12. a 23. rokom veku a kluby, ktoré investovali do výchovy hráča majú nárok na finančnú odmenu za športové vzdelávanie, ktoré hráč získal až do veku 21 rokov, ak nie je evidentné, že hráč ukončil výchovu pred dosiahnutím tohto veku⁷. Preto sa má v zmysle čl. 20 RSTP tréningová kompenzácia (pozn. prekladateľa ďalej v preklade len „výchovné“) uhradiť klubu (klubom), ktoré vychovávali

im neumožňovalo právo v krajine pracovať. Až po intervencii zo strany FIFPro, komisia pre hráčsky status rozhodla uložiť „silné varovanie“ za porušenie čl. 19 ods. 1 RSTP.

⁷ V tomto prípade je kompenzácia limitovaná na obdobie od 12 rokov kým hráč skutočne neukončil výchovu; viď komentár FIFA k RSTP ad Príloha 4, čl. 1.

hráča, keď hráč uzatvorí prvú profesionálnu zmluvu a každý krát keď profesionál prestupuje pred koncom súťažného ročníka, v ktorom dovŕši 23. narodeniny.

2. *Lex specialis*

Vo veciach CAS 2008/A/1521 z 12. decembra 2008 a CAS 2008/A/1533 z 30. júla 2009 mali senáty za to, že čl. 6 prílohy 4 RSTP ustanovuje niektoré špecifické princípy, ktoré sú aplikovateľné ako *lex specialis*, keď hráči prechádzajú z jedného národného zväzu do iného národného zväzu v rámci EÚ/EHS⁸.

Preto na to, aby si bývalý klub zabezpečil svoj nárok na výchovné, musel bývalý klub 1) ponúknuť hráčovi zmluvu, 2) písomne prostredníctvom zásielky do vlastných rúk aspoň šesťdesiat dní pred uplynutím jeho súčasnej zmluvy a 3) v minimálne rovnakej hodnote ako súčasná zmluva.

V zmysle judikatúry CAS sa prvá podmienka vzťahuje na hráčov s aj bez zmluvy (čo rovnako znamená, že sa vzťahuje aj na amatérov aj na profesionálov), zatiaľ čo druhá a tretia podmienka sa vzťahuje na hráčov, ktorí už zmluvu majú (t.z. profesionálov). Rovnako bolo poznamenané, že toto ustanovenie nevyžaduje od klubu, aby ponúkal profesionálne zmluvy všetkým svojim mladým amatérskym hráčom z obavy zo straty nároku na výchovné. Takáto povinnosť by bola pre klub príliš nákladná a bola by v rozpore s „duchom a účelom prestupových pravidiel FIFA, ktoré sú nastavené tak, že garantujú klubom potrebné finančné a športové stimuly na to, aby investovali do výchovy a vzdelávania mladých hráčov“⁹.

Tento spôsob uvažovania bol potvrdený vo veciach CAS 2008/A/1521 z 12. decembra 2008 a CAS 2009/A/1757 z 30. júla 2009. Pri čítaní komentára FIFA možno nadobudnúť dojem, že táto povinnosť sa vzťahuje len na profesionálnych hráčov a vôbec nie na amatérsky hráčov: čl. 6 ods. 3 prílohy 4 ustanovuje, že ak bývalý klub „neponúkne profesionálovi novú pracovnú zmluvu“, stráca tento klub nárok na výchovné, ak dôvodne nepreukáže, že nárok má. Avšak ustanovenie v RSTP je do značnej miery formulované tak, že ak bývalý klub „neponúkne hráčovi zmluvu“, tak stráca nárok na výchovné, ak dôvodne nepreukáže, že nárok má. Avšak pred samotným skúmaním, či došlo k ponuke zmluvy, je potrebné skúmať, či vec spadá pod ustanovenie, že ide o transfer hráča v rámci EU/EHAS.

Vo veci CAS 2009/A/1810-1811 z 5. októbra 2009 dôvodil nemecký klub, že je v tejto veci potrebné aplikovať čl. 6 ods. 3 prílohy 4 RSTP, pretože hráč talianskej národnosti prestúpil z argentínskeho klubu. Samosudca potvrdil, že v súlade s existujúcou judikatúrou CAS sa táto podmienka uplatňuje v zmysle geografických kritérií a kritérium národnosti je irelevantné¹⁰. Z rovnakého dôvodu neboli výhody plynúce z tohto ustanovenia priznané tureckému klubu vo veci CAS 2010/A/2069 zo 16. augusta 2010 aj keď je Turecko členom UEFA, a taktiež v prípade brazílskeho hráča, ktorý prestupoval z brazílskeho klubu vo veci CAS 2010/A/2075 z 22. októbra 2010, aj keď nový klub, do ktorého hráč prestúpil bol z Portugalska a napriek ustanoveniam Zmluvy o priateľstve, spolupráci a konzultácii medzi Brazílskou federatívnou

⁸ CAS 2006/A/1152 zo 7. februára 2007, para. 8.4

⁹ CAS 2006/A/1152, para. 8.15.

¹⁰ CAS 2009/A/1810-1811, para. 74; tiež CAS 2006/A/1125, paras. 6.14; 6.16.

republikou a Portugalskou republikou, ktorá zaručuje rovnaké zaobchádzanie so zamestnancami oboch národností¹¹.

Čo sa týka samotného návrhu zmluvy, musíme zdôrazniť, že aj keď by sa využitie opcie na jednostranné predĺženie zmluvy mohlo zdať ako písomná ponuka – čo zďaleka nie je také zrejmé, ako konštatoval senát v rozhodnutí CAS 2008/A/1533 z 30. júla 2009¹² – klub by musel takéto oznámenie doručiť do vlastných rúk hráčovi aspoň 60 dní pred uplynutím súčasnej zmluvy. To sa v uvedenej veci nestalo. V konečnom dôsledku prvá veta čl. 6 ods. 3 prílohy 4 RSTP ustanovuje „výnimku z výnimky“ (keďže čl. 6 ods. 3 je sám o sebe výnimkou)¹³: aj keby hráčovi nebola ponúknutá zmluva – hlavne ak je hráč amatér – klub, ktorý hráča vychoval má nárok na výchovné, ak vie dôvodne preukázať, že vyvinul proaktívny prístup *vis-à-vis* k danému hráčovi aby jasne deklaroval *bona fide* a úprimný záujem, aby si ho udržal do budúcnosti. Klub môže napríklad preukázať, že investoval značné úsilie vychovať hráča v priebehu kľúčového obdobia formovania hráčovej výchovy a vzdelávania a že by bolo „v rozpore so zdravým rozumom“ predpokladať, že by nemal záujem si hráča udržať, ak by mal takú možnosť¹⁴.

V rozhodnutí CAS 2008/A/1521 z 12. decembra 2008 senát nakoniec došiel k záveru, že „výnimka z výnimky“ nie je aplikovateľná na danú vec, keďže tento prípad sa netýkal amatéra, ale profesionála, a že klub ani len nepredložil list alebo obdobný písomný dokument, ktorý by preukázal, že klub prejavil záujem udržať hráča vo svojom tíme.

3. *Výchovné obdobie*

Obdobie, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri výpočte výchovného je čas, po ktorý bol hráč v skutočnosti klubom vychovávaný. To znamená, že v zmysle rozhodnutia senátu vo veci CAS 2008/A/1705 z 29. mája 2009, sa do tohto obdobia nezapočítava čas strávený hráčom na hosťovaní v inom klube, iba ak by materský klub preukázal, že znášal náklady na výchovu hráča počas hosťovania. Vo všeobecnosti sa tréningová kompenzácia uhrádza za výchovu do veku 21 rokov, pokiaľ nie je zrejmé, že hráč ukončil obdobie výchovy pred dosiahnutím tohto veku. Dôkazné bremeno preukázať, že hráč naozaj ukončil výchovu skôr znáša nový klub. Aj keď pravidelné nastupovanie za A družstvo klubu je majoritným indikátorom skutočnosti, že došlo k ukončeniu hráčovej výchovy, nie je jediným. Vo veci CAS 2008/A/1705 z 29. mája 2009 senát uznal, že treba vziať do úvahy aj ďalšie faktory ako napríklad hráčova hodnota v klube (podľa mzdy hráča, podľa odplaty alebo ponuky za hosťovanie alebo prestup hráča), hráčova popularita na verejnosti na národnej a medzinárodnej úrovni, jeho pozícia v klube ak

¹¹ V druhom prípade senát usúdil, že výsledok by bol rovnaký, aj keby bol hráč občanom Portugalska, „pretože aplikácia čl. 6 prílohy 4 závisí od miesta, kde sídlia kluby zainteresované na prestupe a nie na národnosti hráčov“, CAS 2010/A/2075 z 22. októbra 2010, para. 7.2.10. Ohľadom spomenutej zmluvy senát vyhlásil, že predmetom jej ustanovení boli práva pre individuálnych zamestnancov resp. individuálnych profesionálov, ale nie obchodných spoločností (*in casu*: klub), ktoré zamestnávajú nositeľovi týchto práv.

¹² Podľa senátu otázky platnosti zmluvy, ktorá obsahuje ustanovenia o unilaterálnej opcii na predĺženie zmluvy a/alebo možného porušenia zmluvy zo strany hráča, nemajú vplyv na posudzovanie nároku na výchovné. Tieto otázky sú vecou diskusie medzi hráčom a jeho bývalým klubom, ale nie sú záležitosťou nového klubu.

¹³ Podľa slov použitých senátom vo veci CAS 2009/A/1521, para. 57.

¹⁴ CAS 2009/A/1757 z 30. júla 2009, para. 7.16. Pozri tiež CAS 2006/A/1152, paras. 8.16; 8.18.

je jeho pravidelným hráčom alebo dokonca kapitánom, jeho pravidelná nominácia v národnej reprezentácii a podobne.

4. *Kalkulácia kompenzácie*

Kompenzácia za výchovné a vzdelávacie náklady sa vypočítava podľa princípov ustanovených v čl. 4 a 5 prílohy 4 RSTP ako aj podľa obežníkov FIFA, počnúc obežníkom č. 826 z 31. októbra 2002 a pokračujúc ročnými aktualizáciami. Tento systém je založený na podpore solidarity vo svete futbalu. Cieľom je odradiť kluby od najímania mladých hráčov v niektorých krajinách len preto, že v týchto krajinách sú náklady na výchovu hráčov nižšie. Z toho dôvodu kluby, ktoré majú prostriedky na najímanie hráčov zo zahraničia musia platiť týmto klubom náklady na výchovu podľa nákladov ich vlastnej krajiny¹⁵. Kluby sú preto odmeňované za ich zásluhnú odvedenú prácu pri výchove mladých hráčov a nie len jednoducho kompenzované preplatením reálnych nákladov za starostlivosť o mládežnícke družstvá. Z toho dôvodu je výchovné skôr odmena a stimul a nie náhrada nákladov¹⁶. Klub však môže preukázať, že striktná aplikácia tohto systému vedie k sume, ktorá je v jasnej disproporcii a môže žiadať zníženie alebo zvýšenie sumy výchovného. Judikatúra CAS ustanovuje, že klub ktorý tvrdí, že výchovné je v disproporcii musí predložiť konkrétne dôkazy vo forme dokumentov, ako sú napríklad faktúry, náklady na prevádzku tréningového centra, rozpočet a podobne¹⁷.

Na stanovenie reálnych a skutočných nákladov sú relevantné len ekonomické parametre, Z toho dôvodu časový faktor ako napríklad krátke trvanie zmluvy¹⁸, alebo kvalitatívny faktor ako napríklad nedostatočná športová kvalita hráča¹⁹, alebo naopak že hráč je nadpriemerne talentovaný²⁰, nemôžu byť brané do úvahy. Navyše kvalita informácií dostupných na auditovaných účtoch a auditovaná finančná dokumentácia má byť taká, aby umožnila zainteresovanej tretej strane – vrátane sudcov a rozhodcov – oceniť do hĺbky ekonomický výkonnosť daného subjektu a verifikovať do hĺbky či boli na jej meranie, prezentovanie a zverejnenie použité správne a čestné hodnoty špecifických komponentov ako sú aktíva, pasíva a podobne²¹.

5. *Ostatné otázky*

¹⁵ Komentár FIFA č. 1 ad čl. 5 prílohy 4 RSTP; pozri tiež CAS 2009/A/1810-1811, para. 81. Rovnaká myšlienka je obsiahnutá v para. 9.7.3 rozhodnutia CAS 2008/A/1705: “cieľom zavedeného systému kalkulácie je zabezpečiť, že výchovné zodpovedá nákladom, ktoré by museli kluby znášať, keby vychovávali hráča sami. Systém je založený na koncepte solidarity a reflektuje myšlienku, že geografická lokalita klubov ich nesme znevýhodňovať. Rovnako tak klub z rozvinutejšej krajiny by nemal byť povzbudzovaný, aby vyhľadával najlepších hráčov v menej rozvinutých krajinách len preto, že sú tam nižšie náklady na život a výchovu. Naopak, aby bol podporený princíp solidarity, kluby ktoré zamestnávajú hráčov z menej rozvinutých krajín, musia výchovné platiť v takej výške, akoby zamestnali hráča z rozvinutej krajiny”.

¹⁶ CAS 2009/A/1810-1811, para. 82; CAS 2009/A/1908, para. 112.

¹⁷ Komentár FIFA, č. 4 ad čl. 5 prílohy 4 RSTP; pozri tiež CAS 2008/A/1705, para. 9.7.4; CAS 2009/A/1810-1811, para. 83 s referenciami; CAS 2009/A/1908, paras. 115; 120; CAS 2010/A/2075, para. 7.4.2 s referenciami.

¹⁸ CAS 2009/A/1810-1811, para. 87.

¹⁹ CAS 2009/A/1810-1811, para. 89.

²⁰ CAS 2009/A/1908, para. 143.

²¹ CAS 2009/A/1810-1811, para. 85.

S ohľadom na koncept tzv. „voľného hráča“, ktorý hráčovi udelil klub vo veci CAS 2009/A/1919 zo 7. mája 2010, sa naskytla otázka, či sa klub môže platne vzdať svoju nároku na výchovné. **Podľa judikatúry CAS sú „voľnými hráčmi“ „hráči, ktorí nie sú viazaní zmluvnými záväzkami“²².** V uvedenej veci dospel senát k záveru, že v predpisoch FIFA alebo v judikatúre CAS nie je žiadna referencia, že by sa tento koncept mohol vzťahovať na výchovné. Podľa toho list, ktorým by klub udelil status „voľného hráča“, nie je vzdaním sa nároku na výchovné.

Nakoniec sa budeme zaoberať tým, kto musí výchovné zaplatiť. Vo veci CAS 2009/A/1757 z 30. júla 2009 senát dospel k záveru, že táto povinnosť bola povinnosťou klubu, ktorý skutočne využíval služby hráča a na základe vynaloženého úsilia klubu, ktorý hráča vychovával. Preto určil povinnosť uhradiť výchovné talianskemu klubu, v ktorom bol hráč skutočne registrovaný a nie maltskému klubu, v ktorom bol hráč registrovaný len deväť dní pred jeho odchodom do Talianska a za ktorý neodohral ani jedno oficiálne stretnutie.

B. Solidárny príspevok

Okrem výchovného upravuje RSTP aj mechanizmus solidarity v prípade odplatných prestupov profesionálov pred koncom trvania hráčovej zmluvy. Jeho zmyslom je podporovať výchovu mladých hráčov poskytnutím časti odplaty, ktorá bude distribuovaná všetkým klubom, ktoré vychovávali hráča, počas celej športovej kariéry hráča²³. V zmysle princípu ustanoveného v článku 21 RSTP má nový klub zadržať a prerozdeliť 5% príspevok všetkým klubom, ktoré vychovávali a vzdelávali hráča. To ale znamená, že tento klub zadrží túto sumu z odplaty za prestup, ktorú má uhradiť bývalému klubu hráča a to znamená, že finančnú záťaž skutočne znáša bývalý klub. Avšak v predpisoch FIFA ani v švajčiarskej legislatíve nie sú žiadne ustanovenia, ktoré by bránili uzatvoreniu „internej dohody“ medzi klubmi zainteresovanými na prestupe, pokiaľ nový klub hráča zostáva zodpovedný *vis-à-vis* klubom, ktoré hráča vychovávali. Konštantná judikatúra CAS túto skutočnosť potvrdzuje rozhodnutiami CAS 2008/A/1544 z 13. februára 2009 a CAS 2009/A/1773 a 1774 z 3. novembra 2009²⁴.

Problém väčšinou vzniká kvôli pojmom použitým v zmluve o prestupe. V rozhodnutí CAS 2008/A/1544 z 13. februára 2009 musel senát interpretovať ustanovenia zmluvy o prestupe, na základe ktorej získal katarský klub hráča zo španielskeho klubu „bez akejkoľvek ťarchy alebo dane“. Čo sa týka odplaty za prestup, bola v zmluve uvedená aj „netto cena“. Pre senát nebol ani jeden pojem dostatočne zrejмый, aby bolo možné dospieť k záveru, že z odplaty za prestup nemal byť odpočítaný solidárny príspevok. Pri preskúmaní predložených dôkazov a svedeckých výpovedí na pojednávaní senát hľadal „vzájomne dohodnutú skutočnú vôľu zmluvných strán“ v súlade s článkom 18 Švajčiarskeho záväzkového zákona a senát po preskúmaní draftu zmluvy o prestupe dospel k záveru, že katarský klub žiadal doplniť jasnú klauzulu konštatujúcu, že španielsky klub bude znášať finančnú záťaž v podobe solidárneho príspevku. Túto žiadosť španielsky klub zamietol a trval namiesto toho na netto sume. Preto aby katarský klub nestratil hráča, uzatvoril prestupovú zmluvu bez akejkoľvek klauzuly, ktorá by prenášala povinnosť uhradiť solidárny príspevok na španielsky klub. Pre senát teda bolo zřejмый, že katarský klub v tomto konkrétnom

²² CAS 2004/A/635, para. 64.

²³ Komentár FIFA, ad čl. 21.

²⁴ Predchádzajúca judikatúra, okrem iných, CAS 2006/A/1018, para. 7.4.10.

prípade súhlasil s tým, že platby pri aplikácii mechanizmu solidarity nebudú preplácané pôvodným španielskym klubom, z ktorého hráč prestupoval.

V rozhodnutí CAS 2009/A/1773 a 1774 z 3. novembra 2009 zmluva obsahovala ustanovenie, že „úplná (celá) suma“ odplaty za prestup bola okamžite splatná a že bývalý (nemecký) klub uvoľní hráča v prospech nového (mexického) klubu po prijatí spomenutej „úplnej sumy“. V tomto prípade dospel senát k záveru, že dôkazy predložené stranami viedli len k záveru, že tu nie je „vzájomne dohodnutá spoločná vôľa zmluvných strán“ v zmysle čl. 18 záväzkového zákona vo vzťahu ku slovu „úplná“. Z toho dôvodu aplikoval princíp „*in dubio contra stipulatorem*“ a bolo na klube, ktorý pripravil prestupovú zmluvu, *in casu* nemecký klub, aby preukázal existenciu dohody o prenesení konečných interných finančných záväzkov v podobe príspevku solidarity z nemeckého na mexický klub. Keďže jedine nemecký klub bol zodpovedný za výber slov v zmluve o prestupe, musel znášať následky nevyriešenej dvojzmyselnosti súvisiacej so slovom „úplná“. Z toho dôvodu musel nemecký klub nahradiť platby príspevkov solidarity mexickému klubu, ktoré uhradil mexický klub „navyše“.

Vo veci CAS 2008/A/1751 z 5. augusta 2009 senát uviedol, že len kluby, ktoré sú členmi národného zväzu, ktorý je členom FIFA, sú oprávnené nárokovať si solidárny príspevok v priebehu 18 mesiacov po prestupe hráča, pretože len tieto kluby sa môžu odvolávať na pravidlá FIFA a to najmä RSTP²⁵ (**odkaz pod čiarou 36**). Suma príspevku za obdobie od 12 do 23 rokov veku hráča, počas ktorého bol hráč vychovávaný klubom, ktorý nie je členom národného zväzu alebo klubom, ktorý si solidárny príspevok nenárokoval (napríklad preto, že klub už neexistuje), môže byť nárokováná národným zväzom. Avšak v zmysle čl. 2 ods. 3 prílohy 5 RSTP FIFA vyžaduje, aby národný zväz použil tento príjem „na programy rozvoja mládežníckeho futbalu v rámci národného zväzu“. Pre senát zostala nezodpovedaná otázka, či národný zväz musí preukázať, že na národnej úrovni existujú takéto programy podpory mládeže. Fakt, že predpis vyžaduje, aby boli tieto prostriedky takto použité však zväz zaväzuje, preto by prípadné použitie týchto prostriedkov v nesúlade s predpisom mohol znamenať abstrahovanie v právnom zmysle podľa národnej právnej úpravy a viesť k uloženiu sankcií²⁶.

III. DÔVODY PRE UKONČENIE PRACOVNEJ ZMLUVY

Podľa princípu udržiavania zmluvnej stability medzi profesionálmi a klubmi nie je jednostranné ukončenie trvania pracovnej zmluvy možné²⁷. Avšak čl. 14 RSTP ustanovuje, že trvanie zmluvy môže byť ukončené ktoroukoľvek zmluvnou stranou bez následkov akéhokoľvek druhu (či už zaplatenie kompenzácie alebo uloženie športových sankcií) ak na to je „oprávnený dôvod“. **RSTP ed. 2010 nedefinuje ďalej, rovnako ako predchádzajúce vydania, čo oprávnený dôvod je** (*pozn. prekladateľa – ani ed. 2012*). Preto definícia oprávneného dôvodu a či tu oprávnený dôvod je musia byť založené individuálne podľa okolností každého jednotlivého prípadu. Na tento účel je možné využiť a odkázať na rozsiahlu judikatúru

²⁵ CAS 2008/A/1751, para. 8.6.

²⁶ CAS 2008/A/1751, para. 8.16.

²⁷ Čl. 13 FIFA RSTP ustanovuje, že trvanie zmluvy môže skončiť len uplynutím doby, na ktorú bola zmluva uzatvorená alebo po vzájomnej dohode. Viaceré rozhodnutia CAS sa zaoberajú skutkovou podstatou dôvodu na jednostranné ukončenie zmluvy; pre viac informácií pozri Haas U., *Football Disputes between Players and Clubs before the CAS*, Bernasconi/Rigozzi (éd.), *Sport Governance, Football Disputes, Doping and CAS Arbitration*, 2nd CAS & SAV/FSA Conference Lausanne 2008, Bern 2009, p. 215 ff (227 ff).

CAS k tejto otázke, tak ako to urobili senáty v rozhodnutiach CAS 2008/A/1517 z 23. februára 2009, CAS 2009/A/1956 zo 16. februára 2010 a CAS 2009/A/1932 z 19. marca 2010.

A. Oprávnený dôvod zo strany hráča

Zo strany hráča je hlavným dôvodom na ukončenie trvania zmluvy nezaplatenie alebo omeškanie so zaplatením odmeny zo zmluvy. V prípadoch CAS 2008/A/1517 z 23. februára 2009 a CAS 2008/A/1589 z 20. februára 2009 senáty potvrdili, že hráči majú právo ukončiť trvanie zmluvy kvôli vážnym a opakovaným porušeniam zmlúv zo strany klubov. Porušenie práva hráča na prácu je tiež oprávneným dôvodom na vypovedanie zmluvy. Avšak ako uvádza Haas²⁸, porušenie tohto práva zakladá oprávnený dôvod len spôsobom výnimky, pretože čl. 15 RSTP presne upravuje ukončenie trvania zmluvy profesionálnym hráčom, pretože hráč nastúpil počas sezóny na menej ako desať percent oficiálnych stretnutí svojho klubu. Avšak tento „športový oprávnený dôvod“ je vyhradený pre „zavedených profesionálov“²⁹, a táto veľmi nízka hranica stanovená predpisom samozrejme nemôže oprávňovať hráča, ktorého účasť na stretnutiach klubu sa pohybuje na úrovni 60% ako uviedol senát v rozhodnutí TAS 2008/A/1696 z 30. júla 2009. Právo na prácu je porušené aj vtedy ak hráč nemôže adekvátne trénovať s jeho klubom. CAS 2008/A/1589 z 20. februára 2009 uvádza „štandardný“ prípad, kedy bol hráčovi zamedzený prístup k priestorom a vybaveniu klubu. Klub však poruší toto právo aj v prípade, ak síce umožní hráčovi trénovať, ale určí mu zvláštne a nemiestne termíny. Senát zistil, že tomu tak bolo v prípade CAS 2008/A/1517 zo dňa 23. februára 2009, kedy klub určil hráčovi individuálny tréningový proces na 31. decembra od 10:00 do 12:30 ako aj od 18:00 do 20:00 a potom opäť 01. januára o 07:00. Hráč má taktiež právo na primeranú zdravotnú starostlivosť v prípade zranenia. Ak mu klub odmietne poskytnúť zdravotnú starostlivosť, má hráč rovnako oprávnený dôvod vypovedať zmluvu³⁰. V prípade CAS 2009/A/1856-1857 zo 7. júna 2010 senát uviedol, že klub neporuší svoju povinnosť starostlivosti a nemôže byť považovaný za zodpovedného za komplikácie, ktoré vznikli po chirurgickom zákroku ak poskytol hráčovi k dispozícii svoj zdravotnícky personál, potom hľadal pomoc u jedného z najsofistikovanejších a najlepšie vybavených zdravotníckych zariadení v Turecku s mnohými špecializovanými lekármi, a potom navyše umožnil hráčovi podstúpiť ďalší zákrok u zahraničných špecialistov. Senát konštatoval, že klub jednoducho nemal spôsobilosť a odbornú znalosť aby mohol sponchybňovať rozhodnutia expertov.

B. OPRÁVVENÝ DÔVOD ZO STRANY KLUBU

Zo strany klubu je hlavným dôvodom na vypovedanie zmluvy situácia, kedy hráč nie je klubu k dispozícii, buď sa v klube nehlási alebo odíde z klubu bez súhlasu alebo so súhlasom, ale na dlhšie než bolo

²⁸ Haas U., op. cit., p. 230.

²⁹ Zavedený profesionál je hráč, ktorý ukončil alebo dovŕšil obdobie jeho výchovy a ktorého úroveň futbalových schopností je aspoň rovnaká alebo vyššia ako úroveň jeho spoluhráčov, ktorí nastupujú pravidelne; bližšie pozri komentár FIFA, č. 2 ad čl. 15.

³⁰ Haas U., op. cit., p. 231.

dohodnuté³¹. Klub znáša dôkazné bremeno, že hráč skutočne opustil miesto výkonu práce. V prípade TAS 2009/A/2008 z 13. augusta 2010, samosudca dospel k záveru, že klub neunesol dôkazné bremeno, keďže nepredložil žiadny dokument, napríklad príkaz hlásiť sa v klube, alebo svedecké prehlásenie potvrdzujúce, že hráč skutočne opustil miesto výkonu práce. Ak nie sú k dispozícii žiadne dôkazy, nebolo potrebné v tomto prípade analyzovať, či správanie hráča založilo oprávnený dôvod na ukončenie trvania zmluvy.

V rozhodnutí CAS 2010/A/2049 z 12. augusta 2010 klub uviedol, že jeden z jeho hráčov prichádzal z reprezentačných zrazov opakovane po termíne³². Avšak napriek tomu, že zmluva to klubu umožňovala, klub nespravil žiadny úkon voči hráčovi po dobu 10 mesiacov, kým sa nerozhodol vypovedať zmluvu. Samosudca prihliadajúc na časovú os prípadu vyslovil vyvrátiteľnú domnienku, že hráč sa mohol legitímne domnievať, že predpokladajúc *arguendo* (na účely argumentácie), že uvedomujúc si, že prichádzal z reprezentačných zrazov po termíne, bol za toto konanie zbavený akejkoľvek zodpovednosti. Vzhľadom na to, že klub nepredložil žiadny dôkaz, ktorý by túto domnienku vyvrátil, nemal ani oprávnený dôvod vypovedať zmluvu.

Ak hráč nehrá na takej športovej úrovni, akú očakáva klub, nie je to porušenie pracovných povinností. Tento ustálený judikát bol použitý v prípadoch CAS 2009/A/1784 z 27. augusta 2009, CAS 2009/A/1932 z 19. marca 2010 a CAS 2010/A/2049 z 12. augusta 2010³³. Tým menej môže klub použiť ako oprávnený dôvod zlé športové výkonnosť hráča, ak, tak ako v prípade CAS 2009/A/1956 zo dňa 16. februára 2010, nie je spôsobená úmyselným zámerom hráča hrať pod jeho schopnosti, ale je spôsobená starým zranením, o ktorom navyše klub veľmi dobre vedel. Hráč je povinný urobiť z jeho strany všetko preto, aby sa udržal v kondícii vyžadovanej jeho povolaním. Túto povinnosť však neporuší, v prípade, že je zranený alebo chorý a preto to nie je oprávneným dôvodom na ukončenie zmluvy³⁴. V prípade TAS 2009/A/2008 z 13. augusta 2010 bol hráč viackrát predvolaný na lekárske vyšetrenie s cieľom zistiť, či stále trpí zdravotným postihnutím spôsobeným pri výkone povolania. Keďže sa na tieto vyšetrenia nedostavil, bol považovaný za práce schopného. Medzičasom klub prestal hráčovi vyplácať odmenu splatnú podľa zmluvy, spoliehajúc sa na tlačové správy, ktoré uvádzali hráčove tvrdenia, že stále nie je schopný výkonu práce a klub ďalej argumentoval, že nie je v pozícii spochybňovať rozhodnutie poisťovne aby prinútil hráča pracovať. Samosudca konštatoval, že tlačové správy nie sú dostatočným dôkazom spochybňovaných skutočností a narozdiel od tvrdenia klubu mal v zmysle belgického práva ako zamestnávateľ možnosť kontrolovať prostredníctvom lekára práceneschopnosť hráča. Keďže tak klub neurobil, konal nedbanlivo a preto nemal oprávnený dôvod vypovedať zmluvu.

³¹ V týchto prípadoch má klub oprávnený dôvod len ak hráča na takéto konanie upozornil; bližšie pozri. Haas U., op. cit., p. 232

³² Podľa čl. 1 ods. 7 prílohy 1 RSTP sa hráči musia hlásiť späť v klube do 24 resp. 48 hodín, podľa okolností, po skončení reprezentačného stretnutia, na ktoré boli nominovaní.

³³ Pre skoršiu judikatúru pozri Haas U., op. cit., p. 232

³⁴ Či môže alebo nemôže zranenie, spôsobené výkonom športu, ktorého výkon je v zmluve explicitne zakázaný, môže viesť k vypovedaniu zmluvy je iná otázka.

Hráč má tiež *povinnosť lojality*, ktorú môže porušiť tým, že sa nevhodne správa, napríklad ak toto správanie možno považovať za rasistické. Avšak samosudca v prípade CAS 2010/A/2049 z 12. augusta 2010 uviedol, že ak mal klub zámer vypovedať zmluvu z takéhoto dôvodu, mal tak urobiť bezodkladne po incidente, a navyše, takéto správanie musí spĺňať určitú úroveň závažnosti. V tomto prípade si samosudca ani nemohol byť istý, či hráčove správanie mohlo byť klasifikované ako rasistické, keďže národný zväz hráča sankcionoval bežným disciplinárnym opatrením a klub reagoval až po vyše štyroch mesiacov. Samosudca preto dospel k záveru, že na základe týchto okolností klub nemal oprávnený dôvod zmluvu vypovedať.

IV. ZÁVER

Tento rýchly prehľad judikatúry CAS vo futbalových veciach dáva len nedokonalý prehľad o značnej aktivite CAS na tomto poli za posledné dva roky. Ako je uvedené vyššie, rozhodnutia boli vydané vo viac ako sto futbalovo zameraných prípadoch. Keďže tento trend neustáva, je len málo pochybností, že bude priestor na viacero nových príspevkov zaoberajúcich sa novými trendmi (alebo novou ustálenou judikatúrou) v prípadoch popísaných vyššie alebo inými dôležitými otázkami ako sú napríklad finančné a disciplinárne následky jednostranného ukončenia trvania zmluvy, ktoré boli zámerne z tohto príspevku vynechané.